

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain mukaisten päätösten muutoksenhaku

Kehitysvammaisten erityishuollosta annetun lain (519/1977, kehitysvammalaki) perusteella laadituista erityishuollossa olevien henkilöiden itsemääräämisoikeutta rajoittavista päätöksistä haetaan muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Etelä-Suomen aluehallintoviraston tietoon on tullut, että joillakin hyvinvointialueilla päätösten muutoksenhaku on ohjattu virheellisesti siten, että päätöksiin liitettyjen muutoksenhakuohjeiden mukaan oikaisuvaatimus osoitetaan Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Aluehallintovirasto toteaa, että itsemääräämisoikeutta rajoittavilla päätöksillä puututaan vakavasti henkilön perusoikeuksiin. Virheellinen muutoksenhakuohjeistus saattaa vaarantaa henkilön oikeuden hakea päätökseen muutosta.

Tällä hetkellä voimassa olevan kehitysvammalain 81 b § 1 momentin mukaan hallinto-oikeudelta saa hakea valittamalla muutosta:

- 1) 33 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kirjalliseen päätökseen, joka koskee henkilön määräämistä toimitettavaksi tutkimukseen;
- 2) 33 §:n 3 momentissa tarkoitettuun kirjalliseen päätökseen, joka koskee henkilön määräämistä erityishuollon toimintayksikköön tahdostaan riippumatta;
- 3) 38 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kirjalliseen päätökseen, joka koskee tahdosta riippumattoman erityishuollon jatkamista;
- 4) 42 g §:n 2 momentissa tarkoitettuun aineiden ja esineiden haltuunottoa koskevaan kirjalliseen päätökseen;
- 5) 42 j §:n 5 momentissa tarkoitettuun kirjalliseen päätökseen, joka koskee välttämättömän terveydenhuollon antamista henkilön vastustuksesta riippumatta;
- 6) 42 k §:n 3 momentissa tarkoitettuun kirjalliseen päätökseen, joka koskee rajoittavan välineen tai asusteen toistuvaa käyttöä päivittäisissä toiminnoissa;

7) 42 l §:ssä tarkoitettuun kirjalliseen päätökseen, joka koskee rajoittavan välineen tai asusteen käyttöä vakavissa vaaratilanteissa tai sitomista;

8) 42 m §:ssä tarkoitettua valvottua liikkumista koskevaan kirjalliseen päätökseen; ja

9) 42 n §:n 3 momentissa tarkoitettuun poistumisen estämistä koskevaan kirjalliseen päätökseen.

Aluehallintovirasto ohjaa tällä kirjeellä hyvinvointialueita, Helsingin kaupunkia ja HUS-yhtymää varmistamaan, että edellä mainituissa kehitysvammalain mukaan laadituissa rajoitustoimenpidepäätöksissä muutoksenhakuohjaus ohjataan tekemään hallinto-oikeuteen. Lisäksi aluehallintovirasto ohjaa huomioimaan, että kehitysvammalaissa on säädetty myös tilanteista, joissa yksityisen sosiaalihuollon toimintayksikön tai laitoksen vastaava johtaja voi tehdä kirjallisen päätöksen asiakkaan itsemääräämisoikeuden rajoittamisesta, mistä saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen.

Aluehallintovirasto ohjaa lisäksi huomioimaan, että edelleen voimassa olevan kehitysvammalain 81 a § (8.7.2022/609) 1 momentin mukaan muun kuin tahdosta riippumattoman erityishuollon antamista tai lopettamista koskevaan päätökseen ja muuhun kuin tahdosta riippumattomaan erityishuoltoon liittyvään yksilöllisen erityishuolto-ohjelman hyväksymistä koskevaan päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta. Oikaisuvaatimuksesta säädetään hallintolaissa.

Sovelletut säädökset

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta (741/2023, valvontalaki) 32 §

Sosiaali- ja terveydenhuollon
valvontayksikön päällikkö

Niina Oresmaa

Lisätietojen antajat

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Marja-Leena Alanko, p. 0295 016 218

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Leila Eklöv p. 0295 016 164

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Jaana Jokiniitty p. 0295 016 129

Sosiaalihuollon ylitarkastaja Johanna Lindfors p. 0295 016 435

Jakelu

Etelä-Karjalan hyvinvointialue
Itä-Uudenmaan hyvinvointialue
Kanta-Hämeen hyvinvointialue
Keski-Uudenmaan hyvinvointialue
Kymenlaakson hyvinvointialue
Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue
Päijät-Hämeen hyvinvointialue
Vantaan ja Keravan hyvinvointialue
Helsingin kaupunki
HUS-yhtymä

Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Postiosoite: PL 1, 13035 AVI
Puhelinvaihte: 0295 016 000
kirjaamo.etela@avi.fi | www.avi.fi

Tämä asiakirja ESAVI/18453/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument
ESAVI/18453/2024 har godkänts elektroniskt

Ratkaisija Oresmaa Niina 27.06.2024 15:01